

נח נפשיה דשילא!

חזו המשתתפים בלווייתם של רב אסי ושילא בר אבינא, שהתקיימה בעת ובעונה אחת, דפרחא אסא מהאי פוריא להאי פוריא [שהיו נוהגים להניח הדס על מטת המת, ובשעת לווייתם של רב אסי ושילא פרחו ההדסים ממטה של האחד למטתו של השני]. אמרי — שמע מינה עבדו רבנן פייסא [שלום ביניהם]!

בעי רבא: אשה מעוברת שהיתה זבה, והחלה לספור שבעה ימים נקיים לטהרתה, ובאמצע ספירתה קשתה לילד וראתה דם קושי — מהו שתסתור ראיית דם הקושי בזיבה — את ספירת הימים הנקיים שכר ספרה⁽¹⁵²⁾.

וצדדי הספק הם:

האם כל דבר המטמא פותר ספירת שבעה

השם "איסי" הוא אסיתא דנחשא [מדוכה של נחושת] דלא שליט ביה רקבא!⁽¹⁵¹⁾

אמר ליה שילא בר אבינא — ואנא שילא בר אבינא, בוכנא [מדוך של ברזל] דפרזלא דמתבר אסיתא דנחשא!

הלש רב אסי!

עיילוה בחמימי, אפקוה מקרירי.

עיילוה בקרירי, אפקוה מחמימי.

נח נפשיה דרב אסי!

אזיל שילא בר אבינא, אמר לדביתהו: צבית לי זודתא [בקש מאשתו שתכין לו תכריכים], דלא ליזיל רב אסי בעולם האמת ולימא ליה לרב מילי עילואי, כשאני אינני שם!

עשתה אשתו כרצונו, וצביתה ליה זודתא.

למנין" כי אינו "נקי", ולכן אפילו אם סתירה תלויה ב"דבר הגורם לזיבה", מכל מקום יום הראיה ודאי אינו נכלל בספירה.

אך ראה לעיל [כב א ד"ה אלא] שנקט שקרי סותר ביום שביעי, ומשמע שעיקר כוונתו כאן שרק לסתירה גמורה צריך "דבר הגורם", אבל יום אחד אינו נחשב "סתירה" כי סתירה היא לכל הימים שאחריו, ולכך אינו צריך דבר הגורם. [וכן משמע מסיום דבריו "דחד יומא הוא סותר", דהיינו, שאמנם יש בכך "סתירה" ולא רק חסרון נקיות, אבל סתירה שאינה על הימים שלפניה אינה תלויה בדבר הגורם].

אולם הרמב"ן נקט שאין צד להצריך "דבר הגורם לזיבה", אלא "גורם לטומאה", ולכן קרי סותר יומו כטומאתו, ואדרבא, יום שראה קרי

151. בערוך [ערך אסיתא] ביאר שהכוונה היא לכלי הנקרא "אסיתא חסירתא" על שם שטובל המכות החסיד הנעלב, וכוונת רב אסי שרגיל בכך, ופירוש אחר, שהכוונה היא לכלי הנקרא "אסיתא חסירא" והיא המדוכה שחסרה בפנים, והבוכנא - המדוך - מכה בה בפנים. ועל כך השיבו שילא בר אבינא שהוא מדוך קשה המשבר את המדוכה.

152. רש"י [ד"ה דבר] פירש שהנדון רק על ספירת ז' נקיים, כי את יום הראיה עצמו ודאי סותר, שהרי אפילו ראיית קרי סותרת יום אחד, אף על פי שאינו דבר הגורם לטומאת שבעה. ובפשטות כוונתו כהרשב"א דהיינו משום שאינה נחשבת "סתירה" אלא שיום זה "אינו עולה

או דילמא — רק דבר הגורם לטומאת זיבה פותר את מנין ז' הימים הנקיים, והאי דם קושי לאו גורם הוא, שהרי אינו מטמא בזיבה. כי הרואה דם קושי בימי זיבה טהור הוא, ולפיכך אינו יכול לסתור את מנין הימים הנקיים (154).

נקיים, ואפילו דם שאינו מטמא בזיבה, כי די בכך שהוא מטמא במקומות אחרים, כדי שתהא ראייתו סותרת את מנין הנקיים. והאי דם קושי נמי מטמא כימי נדה הוא [שהרי רק בימי זיבה טיהרתו תורה], ויסתור ספירת זבה (153).

נדה ליומא, ולדרכו בהכרח שהנידון הוא על סתירת יום הראיה בלבד. וכן נקט בתוס' הרא"ש שכל הנידון הוא על סתירת יום אחד. וראה הערה הבאה.

153. פשטות לשון הגמרא הוא כמבואר בפנים, שדם המטמא בימי נדות סותר. אך התוס' רי"ד נקט שהצד לטמא הוא כרב, שאמר לעיל כי אף בימי זיבה דם קושי מטמא ליומא, אך לרבי יצחק היא טהורה לגמרי ואין תסתור ספירתה. [כמבואר בהערה הקודמת].

ומוכח מדבריו שלרב היא טומאה דאורייתא, ולא תקנת חכמים, שאם לא כך, איך תסתור טומאה דרבנן את ספירתה מהתורה. וראה לעיל [לו ב].

ולדעת הרמב"ם [בהערה הקודמת] שדם קושי נחשב "נקי", לכאורה תמוה, למה נחשב "דבר המטמא" ומה הצד שיסתור בספירה? וביאר הגרא"ל מאלין [ח"ב סח] שהנידון הוא אם סתירה נחשבת כטומאת זיבה, או אף אם אין על הראיה שם זיבה היא סותרת, ואם דבר המטמא סותר, נמצא שאינה תלויה בזיבה, ואין לה טהרה בקושי, שהיא דין טהרה שהתחדש רק בטומאת זיבה ולא בסתירה שהיא טומאה בפני עצמה. אך אילו רק דבר הגורם סותר, נמצא שסתירה היא מדיני טומאת זיבה וקושי מטהרה כי נחשב "נקי".

154. תוס' [ד"ה דבר] כתבו שהנידון הוא רק בדם קושי, כי דם טהור סותר אף שאינו גורם

יכול לעלות למנין, כי הקרי בא ממעין אחר, ונחשב כיום "נקי מזיבה", ורק סותר יום אחד כטומאתו. והנידון הוא רק בדם קושי, אם סותר כל שבעה כי אותו מעיין מטמא בימי נדה, או שהסתירה תלויה בטומאה בפועל ודם קושי שאינו מטמא בימי זיבה אינו סותר בהם אפילו יומו.

והוסיף הרמב"ן, שאף על פי שאינו סותר, מכל מקום אינו עולה למנין הנקיים כי דם קושי ממעין אחד הוא, וכן כתב הראב"ד [איסור"ב ז י]. אולם הריטב"א כתב בשמו שגם עולה למנין, וכדעת רבינו חננאל והרמב"ם [שם], וביאר המגיד משנה [איסור"ב ז י] שנחלקו אם דם קושי טיהרתו התורה כדם מחוטמה, שהרי אינו אוסר אפילו בשעה שהוא שותת, ולכן נחשב כיום נקי לגמרי. וכן כתב הרשב"א [תוה"ב ז ו]. וראה סדרי טהרה [קצג ד] שהאריך בזה. אך הראב"ד והרמב"ן סברו שאף על פי שאינו סותר, אינו עולה למנין.

[ועל דברי הרמב"ן שראית קרי נחשב יום נקי, כי בא ממעין אחר, תמה הרשב"א שהרי קרי סותר משום צחצוחי זיבה [כדלעיל כב א] והתחדש בגזירת הכתוב שאינו מטמא שבעה, ובמקדש דוד [מח ג] נקט שזב הרואה קרי כל השכבת זרע סותרת, אלא שלולי הצחצוחי זיבה שבה אין בה אלא טומאת מגע, ונמצא שהשכבת זרע מטמאה ממעין אחר, וצחצוחי זיבה רק עושים אותה לטומאת ראייה].

ובתוס' רי"ד כתב, שרבא דן רק לשיטת רב, שאמר לעיל [לו ב] שהמקשה בימי זיבה נעשית

דתנן [זבים שם]: ראייה ראשונה — בודקין אותו אם היא באונס או שלא באונס. שניה — בודקין אותו, כדי לעשותו זב גמור שטעון ספירת שבעה נקיים לטהרתו, אך בראיה שלישית שמחייבת אותו קרבן — אין בודקין אותו, כי גם אם ראה באונס, מצטרפת לחייבו קרבן.

ושמע מינה שגם ראיית אונס "גורמת לזיבה" שהרי זיבתו מצטרפת לחיוב קרבן

אמר ליה אביי לרבא: אונס בזיבה יוכיח — שאינו גורם לזב להטמא, ובכל זאת הוא סותר, את מנין הימים הנקיים. שהרי שנינו בזבים [ב ב] שאם ראה הזב בתוך ז' נקיים ראייה של זוב אפילו באונס, הרי הוא סותר מנינו וחייב להתחיל בספירת שבעה ימים נקיים נוספים! (155)

אמר ליה רבא לאביי: לאי! [אין דבריך נכונים], כי באמת האי, זוב באונס, נמי נחשב כגורם לזיבה הוא!

אם לא ראתה בהן, אין סותרים, ואפילו עולים למנין, ואם ראתה בהם, אין סותרין ואין עולין למנין. וביאר המגיד משנה שדם טוהר תלוי ביומי, ולכן סותר בימי הספירה, אך דם לידה הוא דם טמא, ואפילו בלי ראייה היא טמאה, ולכן כשרואה אינו סותר, וכשאינו רואה עולין למנין.

ובחודר הלכות תמה, כיצד יתכן שדם לידה הטמא לא יסתור [אלא יומן], ודם טוהר שהוא טהור יסתור שבעה. ולהלן בהערות נרחיב בזה.

155. בתוס' הרא"ש כתב, שאביי חולק על רב הונא שאמר לעיל [לה א] שראיה ראשונה של זב מטמאה באונס, שאם כדבריו הרי גם ראייה ראשונה גורמת לטומאה. וכבר הבאנו לעיל שהחזו"א [יו"ד קכא יז] תמה, אם כן איך הוכיחו בסמוך מדברי רבי אליעזר שדבר שאינו גורם סותר, הרי יתכן שסובר שאונס הוא דבר הגורם, וכרב הונא, ולכן חילק בין הנידונים, וביאר שראיה ראשונה בפני עצמה אינה מטמאה מדיני זיבה, אלא רק גורמת לראיה שאחריה להחשב כראיה שניה המטמאה, ולפיכך אינה נחשבת דבר הגורם לטומאה, ואפילו ראה באונס, מצטרפת.

טומאה, משום שאם לא ילדה היה נחשב כדם נדה [לרב הסובר ששניהם ממעין אחד], ואינו כדם קושי שלעולם אינו גורם זיבה. [ומה שצדדו לעיל לו ע"א ד"ה שבוע שאינו מטמא בנדה, הוא רק אחר ספירה, אך בתוך הספירה ודאי סותר].

והרשב"א [בסמוך] נתן טעם לזה, כי בתוך ימי הספירה אינו נחשב דם טוהר, שהרי ביומי וטבילה תלה רחמנא, וכיון שלא גמרה לספור דם נדה גמור הוא. והמהר"ם כתב, שהמקור לזה לעיל [לה ב] שלמדו "מצותה טמא" לרבות יולדת בזוב שצריכה ז' נקיים. ודחה הסדרי טהרה, שאין מכך ראייה אלא שאינם עולים למנין, אך מנין שסותרים מה שספרה כבר? ומסתבר, שסברו כהרא"ש [הובא לעיל לג ב], שדם באשה וזוב באיש תמיד נחשבים סתירה, ו"חסרון נקיים" התחדש רק בפולטת שכבת זרע בזבה.

אולם הרמב"ן נקט שגם ראיית דם כלול בחסרון "ימים נקיים", ולכן כתב, שדם טוהר אינו עולה למנין, אך אינו סותר כל שבעה, כי אינו גורם לטומאה, וכנ"ל.

ודעת הרמב"ם [איט"ו ז זיא] שדם טוהר בתוך ז' סותר, ואחר שספרה, הדם טמא, אך היא טובלת ומותרת מיד. ומאידך כתב, שימי לידה,

של זב! (156)

וחזר אביו ושאל: **ולרבי אליעזר, דאמר אף בשלישית בודקין אותו,** כדי לחייבו בקרבן, שאם היתה ראייה באונס הרי הוא פטור מהקרבן, האם **הכי נמו כיון דלא גרים דם** שראה באונס לקרבן זיבה, גם **לא סתר** בספירת הנקיים, כי כל שאינו גורם אינו סותר?!

אמר ליה רבא לאביו: לרבי אליעזר הכי נמו, שדם שראה אונס, כיון שאינו גורם לקרבן זיבה, גם אינו סותר את מנין הנקיים לטהרת הזיבה.

תא שמע שלא כרבא, שהרי אמרו בכרייתא: **רבי אליעזר אומר — אף בשלישית בודקין אותו,** לחייבו בקרבן. אבל, **ברביעית אין בודקין אותו!** (157)

מאי לאו הנידון אם "בודקין אותו ברביעית" היינו **לסתירה** של מנין הנקיים, כי ביחס

לעשותו זב גמור ולחייבו בקרבן אין מקום לבדקו, שהרי כבר נטמא והתחייב קרבן בשלש הראיות הראשונות. ושמע מינה שלדעת רבי אליעזר ראיית אונס סותרת את מנין ז' הנקיים, אף על פי שאינה גורמת לזיבה.

דוחה הגמרא, **לא!** אין זו ראייה, כי יש לומר שהנידון אם בודקין אותו ברביעית היינו **לטמווה להחיא טיפה של זיבה במשא,** וללמדנו כי גם אם היתה ראייתה באונס היא מטמאה את הנושא אותה.

תא שמע: בשלישית — רבי אליעזר אומר בודקין אותו, ברביעית — אין בודקין אותו.

שהיה רבי אליעזר אומר — **לקרבן אמרתי שבודקין בשלישית, ולא לסתירה!** ולפיכך אין לבדקו ברביעית, שאינה מועילה אלא לסתור את ספירת הנקיים!

ומוכח שרבי אליעזר סובר שגם ראיית אונס

156. מראית הגמרא משמע שראיה שלישית גורמת לתוספת טומאת זיבה, ואינה רק מוסיפה חיוב קרבן, על הזב שכבר נטמא לגמרי בשתי ראיות, שאם כן הרי לא היתה נחשבת "גורמת לטומאה" [ושלא כמבואר לעיל לה א בהערות ובסמוך]. וכעין זה תמה הרש"ש, שהרי אינה גורמת טומאת שבעה ימים, שכבר נטמא בשניה. ובהכרח צריך לפרש, כי אף שאינה מוסיפה טומאה להשלים שם זב שלו, שכבר נשלם בשתי ראיות, אך מכל מקום חיוב הקרבן נוצר מתוספת טומאה לקרבן, וגם זה בכלל דבר הגורם. והרש"ש כתב, שאינו מונה שבעה נקיים מראיה שניה אלא משלישית. ותמוה, שאין זו טומאה חדשה, אלא סותר את הספירה, ולכן מונה שוב, ולמה תחשב דבר הגורם.

157. מבואר בגמרא, שרק בכרייתא מוכח שראיה באונס סותרת, ואילו במשנה הוה אמינא שראיה באונס אפילו אינה סותרת [ואין הבדיקה נצרכת רק לקרבן], והיינו משום שבמשנה יתכן לבאר שסותר משום שרגלים לדבר שרואה מ"בשרו" בלא אונס, ורק בכרייתא מבואר כי אף על פי שבשלישית תולין באונס, הרביעית סותרת אף שמשכבר שראה גם אותה באונס. ואמנם, אחר שהוכח שגם באונס סותר, מסתבר שגם ראייה שלישית באונס תסתור. וכבר ביארנו לעיל [שם] שטעמו משום שסבר כי חיוב הקרבן בראיה שלישית נובע מתוספת טומאה, וראיה באונס אינה מוסיפה טומאה, אך לגבי סתירה מועילה אפילו בראיה שלישית.

שאינה מחייבת בקרבן שותרת שבעה נקיים! [והאוקימתא לעיל, שכוונת רבי אליעזר על טומאת טיפת הזיבה עצמה, – אינה נכונה!]

אלא, מסיקה הגמרא לרבי אליעזר תפשוט דדבר שאינו גורם – סותר!

ועדיין דנה הגמרא ולרבנן מאי – האם דבר שאינו גורם סותר או לא.

תא שמע שאינו סותר, דתני אבהו דרבי אבין [בהסבר החילוק בין ראיית קרי בשבעה נקיים של זב, ששותרת רק את יום הראייה, לבין ראיית זוב, ששותרת את כל מנין הימים]:

מה גרם לו זובו – טומאת שבעה, לפיכך סותר הזוב כל מנין שבעה נקיים.

מה גרם לו קריו – טומאת יום אחד, לפיכך סותר הקרי יום אחד בלבד ממנין הימים הנקיים.

מאי גרם לו זובו – שבעה?

אילימא דמטמא שבעה, למה נקט לשון 'מה גרם לו' – האי 'מה זובו מטמא שבעה' מבטעי ליה למימר.

אלא, לאו, מה שנקט לשון גרמא, כדי להשמיענו כי רק דבר הגורם – סותר, דבר שאינו גורם – אינו סותר!

ומסקינן: **שמע מינה** שדם קושי אינו סותר ספירת שבעה נקיים של זיבה.

אמר אבוי: נקטינן להלכה – אין קושי סותר בזיבה! (158)

[א שדם בלא הרגשה אינו עולה למנין, ובהכרח שחלוק דם קושי שנחשב לדם טהור לגמרי ועולה לנקיים, מדם בלא הרגשה שרק אינו גורם טומאה, אך אינו טהור לגמרי ואינו עולה.

ובשו"ת נודע בשערים [תנינא יו"ד יג] ובשו"ת משיבת נפש [ל] הוכיחו מפשטות סוגיין, שהדם צריך להחשב לפחות כ"דבר המתמא", כדי ש"תהא טומאה מפסקת ביניהם" ואילו דם שלא בהרגשה אינו טמא כלל מחמת עצמו, אלא משום שנוצר במקור שמקומו טמא, וטומאתו טומאת מגע בלבד, ובודאי אינו סותר שבעה ימים.

וכן נקטו המנחת חנוך [קפא] והאבני מלואים [תשובה כג] והחתם סופר [יו"ד קעז] ומהרש"ם [ח"ב קפב] האריך.

אך בחוות דעת [קצו ג] כתב, ששותרת כל שבעת הנקיים, כי מקור מקומו טמא. וראה בהרחבה בהערות להלן [נו ב] ובשו"ת מנחת

158. כבר ביארנו שלדעת רש"י אינו סותר שבעה אלא יום אחד, ולדעת הרמב"ן אינו סותר כלל, אך יום הראייה אינו עולה לספירה. ולדעת הרמב"ם אפילו יום הראייה עולה לספירה.

ובסדרי טהרה [קצד ד] כתב נפקא מינה בזה, לאשה שראתה דם בתוך ז' נקיים בלא הרגשה, שאף על פי שאינו גורמת טומאה מהתורה אלא בהרגשה [כדלהלן נו ב], מכל מקום, לרש"י שותרת יום אחד, ולפי הרמב"ן יום הראייה אינו עולה למנין, ולפי הרמב"ם אף הוא עולה למנין. ואף שהרמב"ם סובר בדם טהור כתוס' שסותר שבעה, היינו, משום שאם לא טבלה, היה נחשב כדם טמא, אך דם בלא הרגשה הוא דם טהור כמו דם קושי, ויחשב כיום נקי.

ובחידושי הגרא"ל מאלין [ח"ב סח] תמה, שהרי הריטב"א הביא שדעת הרמב"ן כהרמב"ם שדם קושי עולה למנין ובכל זאת נקט להלן [נב

איבעיא להו: מהו שתעלה לידה לזיבה?

והיינו, זבה שילדה, ולא ראתה דם בימי טומאת הלידה — האם אותם ימים, שהיא טמאה בהם טומאת יולדת, אך לא ראתה בהם דם, עולים לה בתור שבעה נקיים? (160)

אביי אמר: אינה סותרת, ואינה עולה! (161)

ואי משכחת תנא דאמר 'סותר' — החזא רבי אליעזר היא, שאמר כי אפילו ראתה אונס סותרת ספירת ז' נקיים.

תניא: רבי מרינוס אומר — אין לידה סותרת בזיבה — זבה הסופרת שבעה נקיים לזיבתה וילדה בתוך הימים האלה, ולא ראתה דם בלידתה (159) אין הלידה סותרת את מנין הימים הנקיים.

שלמה [ח"ב ע ענף ג].

אולם רבינו תם דחה את הראיה מהסוגיא להלן, ונקט שאביי סבר שימי לידה אין עולין למנין שבעה והלכה כמותו.

ובבית יוסף [קצד] כתב, שלדבריו כל יולדת טעונה שתי טבילות להתירה לבעלה. טבילה אחת אחר ימי טומאת לידה, והשנייה אחר שתספור עוד ז' נקיים ותטבול שוב, שהרי אינה יכולה לספור שבעה נקיים בימי לידה. ובדרכי משה כתב, שזהו מקור המנהג שלא לטבול בתוך ימי טוהר [מ' לזכר ופ' לנקבה], כי אנו איננו נוהגים לטבול שתי טבילות, וכיון שחוששין לר"ת שצריך שתי טבילות, אי אפשר לטבול עד סוף ימי טוהר. ואף שלדעת ר"ת אי אפשר לטבול גם אחר ימי טוהר, עד שטבול קודם ספירת ז' נקיים, לא נהגו להחמיר אלא בתוך ימי טוהר [וראה שם ש"ך וט"ז].

161. **בתוס' הרא"ש כתב, שאביי מודה שאם ראתה דם בימי לידה, סותר כל מנין שבעה, כי צריך שיהיו נקיים מדם. והיינו, שכל השבעה יחד צריכים להיות נקיים, וראיה באחד מהן סותר הכל.**

ומדברי הר"ן משמע להיפך, שכתב כי גם רבא מודה שאם ראתה דם אין הימים עולים למנין, אך אינו סותר, ומשמע שכן היא גם דעת אביי שאינו סותר כל שבעה. ומוכח שנקט שחסרון נקיים אינו סותר הכל, אלא יומו, וכדעת רש"י לעיל שסתירת יום אחד אינה סתירה

159. מדברי רש"י [ד"ה מהו, אינה] ותוס' [ד"ה רבא] מוכח שרבי מרינוס עוסק בלידה שלא ראתה בה דם, ורק באופן זה נחלקו אביי ורבא בסמוך, אם ימי הלידה מצטרפין לספירת שבעה. וכן ביאר הרשב"א.

אך רבינו חננאל ביאר, שמדובר ברואה דם קושי סמוך ללידה, ורבי מרינוס פסק כאביי לעיל שאין קושי סותר בזיבה, וכאן נחלקו אם נחשב דם קושי כדם טהור לגמרי, ויום ראייתו הוא יום נקי שמצטרף למנין שבעה נקיים [ומה שאמר רבא בסמוך שצריך שיהיו נקיים מכל דם, היינו, מדם שרואה ששפתה]. ובהמשך הסוגיא נביא ראיות וקושיות לביאוריהם.

ובתוס' רי"ד כתב, שרבי מרינוס סבר שכל דם שרואה בימי הלידה נחשב דם קושי כי הם מחמת הולד, וכן משמע מדברי רש"י בע"ב.

160. **תוס' [ד"ה אביי] הביא, שרש"י פירש בתשובה שלהלכה גם אביי מודה שימי לידה עולין למנין שבעה, כמבואר להלן [נד ב], וכל הנידון הוא בדעת רבי מרינוס, שנקט רק "אין לידה סותרת" ולא הזכיר אם עולה למנין שבעה נקיים. ואביי דייק מדבריו שאינה עולה, ואילו רבא הבין שבכלל דבריו שאינה עולה כשם שאינה סותרת, שהרי אם אינה עולה נמצא שטומאה מפסקת ביניהם וסותרת.**

רבא אמר: אינה סותרת, ועולה! (162)

ומחלוקתם של אביי ורבא היא בזבה שהתחילה לספור ז' נקיים וילדה, ושניהם מודים כי אין טומאת הלידה עצמה סותרת את מנין הנקיים. אלא, שנחלקו – האם גם אפשר למנות את ימי הלידה עצמם בתור ימים נקיים. או שדיינו בכך שלא נסתור את הימים הקודמים עקב טומאת הלידה, אך אין ימי הטומאה של לידה יכולים להצטרף לימי ה'טוהר' הנקיים שלפני הלידה, ולכן אחר שיעברו ימי הלידה תשלים את הימים החסרים לספירתה.

אמר רבא: מנא אמינא לה שלידה אינה סותרת, ועולה לספירת ז' נקיים – דתניא: על הכתוב [ויקרא טו כח] "וספרה לה שבעת

ימים, ואחר תטהר'. דרשוהו 'אחר' – אחר שתספור לכולן – לכל ז' נקיים – כאחת, שלא תהא טומאה מפסקת ביניהם!

אי אמרת בשלמא לידה עולה לה, שסופרת גם את ימי הלידה בתור ימים נקיים, היינו הטעם שהלידה אינה סותרת למנין שבעה נקיים, כיון דלא מפסקת טומאה, כי ימי הלידה למרות היותם 'ימי טומאה' עצמם מצטרפים לשבעה נקיים.

אלא אי אמרת לידה אינה עולה – ימי טומאת הלידה אינם יכולים להצטרף למנין ז' הנקיים – אם כן נמצא שאפסוק ליה לידה למנין ז' נקיים, שאינה יכולה למנות את שבעת הימים כאחת, ואין כאן 'אחר לכולן' ולמה לא תסתור את כל הספירה (163).

שטהרתו התורה. ואף שסותר יומו, שאר ימי לידה עולין למנין הנקיים, ולהרמב"ם שדם קושי עולה, גם יום הלידה יעלה למנין שבעה.

ותוס' לא תירצו כן כי לשיטתם [לח א ד"ה מאי] היולדת בשופי דמה טמא. וקצת תמוה, למה לא העמידו ביולדת בקושי. וראה סדרי טהרה [קצד סק"ב] שהוכיח כי לדעת התוס' דם בפתחת הקבר אינו דם קושי [עיין בד"ה מעתה, וסק"ד ד"ה והנה].

163. מדברי רבא משמע שלידה אינה סותרת ספירת נקיים משתי סיבות: א. כי ימי לידה עולים לספירה, וכל שכן שאינה סותרת [ואף שלדעתו כל טומאה המפסקת סותרת, ימי לידה לא יסתרו]. ב. שאין סתירה אלא בימים שאינם נקיים, וההפסק גורם סתירה, אם נעשה על ידי דבר הגורם לטומאה, אף שאין הטומאה גופא סותרת, אך לידה שאינה נחשבת זיבה, אין בה הפסק, ואינה סותרת.

התלויה בדבר הגורם טומאה, אלא חסרון נקיות בעלמא.

162. תוס' [ד"ה רבא] הקשו [לביאורם, שהגידון הוא רק באופן שלא ראתה דם], הרי דעת רבא [סו א] שאי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם, וכיון שהחלה לספור קודם הלידה, תסתור מפני דם הלידה, והקושיא מפני שצריך "נקיים מדם".

והר"ן הקשה, ש"גורם לטומאה שמביא לידי זיבה", והיינו הך, כי רק דם הגורם לטומאה סותר בז' נקיים, וכהרא"ש ש"חסרון נקיים" סותר כל ז', ולא עצם פתיחת הקבר.

וביארו התוס', שרבא כאן נקט ש"עולה" רק לדעת רבי מרינוס, שמדבריו מוכח שהוא סובר שאפשר לפתיחת הקבר בלא דם, שהרי אמר ש"אינה סותרת".

והרשב"א כתב, שרק לגבי לידת נפלים אמרו שנטמאת משום ש"אי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם", כי אין קושי לנפלים, אך היולדת ילד חי, אין לה קושי גדול מלידה, ודם קושי הוא

"מזובה — ולא מנגעה", ולא תנני — "ולא מלידתה!" ואין להוכיח ממנה כרבא (165).

ורבא אמר: האי מאי? אי אפשר לשנות את גירסת הברייתא כפי גירסת אביי, שהרי אי אמרת בשלמא דגרסין בסיפא דברייתא 'מזובה ולא מלידתה' מובן למה שנינו ברישא 'מזובה ולא מנגעה'. כי על אף שמצינו [בסמוך] לימוד אחר לכך, בכל זאת שנה לנו התנא 'מזובה — ולא מנגעה'. כי איידי דאיצטריך ליה להשמיענו שלידה אינה מפסקת, תנא גם נגעה [שאינן טומאת נגעים סתירה לטהרת זיבה] אטו לידה.

אלא אי אמרת כאביי, שגרס בברייתא רק את הרישא 'מזובה ולא מנגעה' וזהו כל חידושה של הברייתא — האי דרשא אינה נצרכת כלל, כי מהכתוב [שם יג] 'וכי יטהר הזב מזובו' נפקא! דדרשין 'מזובו' — ולא מנגעו' ונלמד לזבה "במה מצינו" מזב.

וכיון שכן, נמצא מפורש בברייתא שימי הלידה עולים לספירת שבעה נקיים.

ואביי מתרץ דיש חידוש בשני הלימודים: חד בזב, וחד בזבה. וצריכי לכתוב את המיעוטים בשניהם, משום:

ואביי, אמר לך — הכתוב 'אחר לכולך' אינו ממעט הפסקה גרידא במנין הימים, ובאמת יכולה לצרף את הנקיים שלפני לידתה לנקיים שתספור אחר ימי טומאת לידה, כיון שלא ראתה דם לא בלידתה ולא בימי טומאת הלידה, ואין הפסוק בא ללמד אלא שלא תהא טומאת זיבה מפסקת ביניהם, אך הפסקה של ימי טומאת לידה אינה סותרת, כי אינם סותרים ואינם עולים!

לכן אמר רבא: מנא אמינא לה שלידה אינה סותרת ועולה — דתניא על תחילת הפסוק הנזכר: 'ואם טהרה מזובה, וספרה לה שבעת ימים, ואחר תטהר' — דרשו 'מזובה' — ולא מנגעה! והיינו שגם זבה שהיא מצורעת יכולה לספור ז' נקיים, ולהביא קרבן זבה ולהטהר מלטמא את בועלה, על אף שהיא עדיין טמאה בטומאת צרעת (164). ועוד דרשו 'מזובה', ולא מלידתה! זבה שילדה באמצע ספירת ז' נקיים, יכולה להמשיך במנין הימים הנקיים גם בימי טומאת הלידה, כי הספירה היא לטהרת זובה ולא לטהרת לידתה!

ומוכח שימי הלידה אינם סותרים, ואף עולים למנין ז' נקיים!

ואביי, אמר לך: יש לתקן את גירסת הברייתא כך: תני דרשא חדא בלבד:

165. הריטב"א ביאר, שודאי אין כוונת אביי לחלוק על התנא ששנה כך בברייתא אלא כוונתו שאין זו הלשון המקורית של הברייתא, כי אם אמוראים שסברו כרבא הוסיפו בה דרשא זו של "ולא מלידתה". וראה בערוך לנר שדן איך למדו שני מיעוטים מתיבה אחת.

164. בגליון הש"ס הביא קושית הטורי אבן [מגילה ח א] למה הוצרך קרא ללמד שטומאת נגעים עולה לה, ובשאר טומאות עולין לה מסברא. וכתב, שנאמר בצרעת וכי יטהר וספר לו, ומשמע שאין לו ספירה בימי טומאתו, ודוחק]. ויתכן שלולי הפסוק היה אמינא ששתי טומאות אלו [צרעת ולידה] מעכבות זו לזו כיון שהן בדבר היוצא מגופו.